

การคำนวณค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าโดยวิธีวิเคราะห์เทนเซอร์

2.1 สมการพื้นฐาน

Fano et al⁽¹⁴⁾ ได้ให้สมการของสนามไฟฟ้าผลรวมและสนามแม่เหล็กผลรวมที่เปลี่ยนแปลงตามเวลาไว้เป็น (ภาคผนวก ก)

$$\vec{E}_t = \vec{E}_0 + \vec{E}_1 + \vec{E}_2 + \dots \quad \dots (1a)$$

$$\vec{H}_t = \vec{H}_0 + \vec{H}_1 + \vec{H}_2 + \dots \quad \dots (1b)$$

ในบริเวณที่ไม่มีแหล่งกำเนิดคลื่น (Source-free region) สนามอันดับศูนย์ทั้งสองคือ $\vec{E}_0$ และ $\vec{H}_0$ เป็นไปตามสมการ

$$\nabla \times \vec{E}_0 = \vec{0} \quad \dots (2a)$$

$$\nabla \times \vec{H}_0 = \vec{J}_0 = \vec{\sigma} \vec{E}_0 \quad \dots (2b)$$

ส่วนสนามที่มีอันดับสูง ๆ ขึ้นไปจะคล่องตามสมการของแมกซ์เวลล์ คือ

$$\nabla \times \vec{E}_n = -i\omega\mu_0 \vec{H}_{n-1} \quad \dots (3a)$$

$$\nabla \times \vec{H}_n = \vec{J}_n + i\omega\epsilon_0 \vec{E}_{n-1} = \vec{\sigma} \vec{E}_n + i\omega\mu_0 \vec{E}_{n-1} \quad \dots (3b)$$

โดยที่

$$n = 1, 2, 3, \dots$$

$$\vec{J}_n = \text{ความหนาแน่นของกระแสอันดับ } n$$

$$\vec{\sigma} = \text{เทนเซอร์ของสภาพนำไฟฟ้า (Conductivity tensor)}$$

ในสมการ (1)-(3) นี้เราจะฟังก์ชัน $e^{i\omega t}$ เอาไว้ในฐานที่เข้าใจ

ในที่นี้เราจะพิจารณากรณีเมื่อตัวกลางเอกพันธ์ชนิดแอนไอโซโทรปิกมีเทนเซอร์ของสภาพนำไฟฟ้าเป็น (ภาคผนวก ข)

$$\vec{\sigma} = \begin{bmatrix} \sigma_1 & \sigma_2 S & \sigma_2 C \\ -\sigma_2 S & (\sigma_1 S^2 + \sigma_0 C^2) & (\sigma_1 - \sigma_0) CS \\ -\sigma_2 C & (\sigma_1 - \sigma_0) CS & (\sigma_1 C^2 + \sigma_0 S^2) \end{bmatrix} \quad \dots (4)$$

ตัวกลางอันหนึ่งที่มีเทนเซอร์ของสภาพนำไฟฟ้าตามสมการ (4) ก็คือ ไอโอโนสเฟียร์ซึ่งเป็นชั้นบรรยากาศที่อยู่สูงขึ้นไปจากพื้นโลกประมาณ 70 กิโลเมตร และมีสนามแม่เหล็กโลก $\vec{B}_0$ ทำมุมเท (dip angle) I ในระนาบ yz ในระบบแกนประสานคาร์ทีเซียน ดังแสดงในรูป 2.1 ในกรณีนี้ σ_0 , σ_1 , และ σ_2 มีชื่อเรียกว่า สภาพนำไฟฟ้าจำเพาะ (Specific conductivity) สภาพนำไฟฟ้าพีเคอร์เซ็น (Pedersen conductivity) และสภาพนำไฟฟ้าฮอลล์ (Hall conductivity) ตามลำดับ ส่วน S และ C ก็คือ ค่าไซน์และโคไซน์ของมุมเท I ตามลำดับ

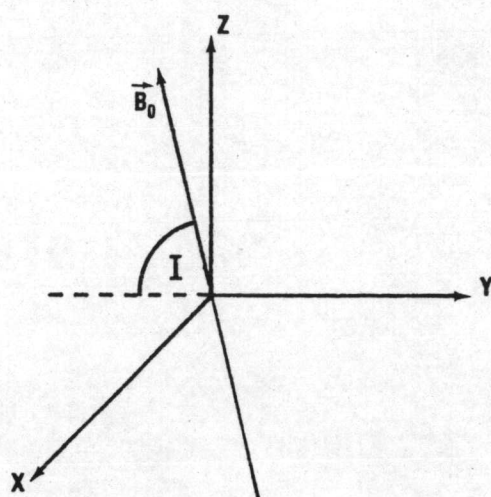
เพื่อให้การพิจารณาแบบสมการต่อไปง่ายขึ้น เราจะพิจารณาแบ่งตัวกลางแอนไอโซโทรปิกดังกล่าวออกเป็นชั้นบาง ๆ (thin slab) โดยให้มีความหนาชั้นละประมาณ 1 กิโลเมตร และถือว่าชั้นบาง ๆ ของตัวกลางดังกล่าวเป็นตัวกลางชนิดเอกพันธ์ ซึ่งสภาพนำไฟฟ้าทั้งสาม (σ_0 , σ_1 และ σ_2) มีค่าคงตัวไม่ขึ้นกับระยะทาง ⁽³⁾ นั่นคือ

$$\frac{\partial \sigma_0}{\partial x} = \frac{\partial \sigma_1}{\partial x} = \frac{\partial \sigma_2}{\partial x} = 0 \quad \dots (5a)$$

$$\frac{\partial \sigma_0}{\partial y} = \frac{\partial \sigma_1}{\partial y} = \frac{\partial \sigma_2}{\partial y} = 0 \quad \dots (5b)$$

$$\frac{\partial \sigma_0}{\partial z} = \frac{\partial \sigma_1}{\partial z} = \frac{\partial \sigma_2}{\partial z} = 0 \quad \dots (5c)$$

ในย่านความถี่ ULF และ ELF เราถือได้ว่า σ_0 , σ_1 , และ σ_2 เป็นค่าคงตัวค่าจริงซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับความถี่เชิงมุม ω ของคลื่นเลยได้ ⁽³⁾

รูปที่ 2.1 แสดงเส้นแรงสนามแม่เหล็กโลกทำมุมเท I ในระนาบ yz

2.2 การหาสูตรตามวิธีวิเคราะห์เทนเซอร์ (Tensor analysis)

ในตอนแรกนี้ เราจะตั้งสมการ $\vec{E}_0$ ก่อน เมื่อหา $\vec{E}_0$ ได้แล้ว เราก็จะสามารถหา $\vec{H}_0$ และสนามที่มีอันตบสูง ๆ ขึ้นไปได้โดยใช้สมการ (2b) และ (3)

จากสมการ (2b) เราสามารถแสดงนิพจน์ของ $\vec{E}_0$ ได้เป็น

$$\vec{E}_0 = -\nabla V \quad \dots\dots (6)$$

โดยที่ V เป็นศักย์ไฟฟ้าสถิต ถ้าหาไดเวเจนซ์ (divergence = $\nabla \cdot$) ของพจน์ต่าง ๆ ในสมการ (2b) เราจะได้

$$\nabla \cdot (\nabla \times \vec{H}_0) = \nabla \cdot (\vec{\sigma} \vec{E}_0) = \nabla \cdot \vec{J}_0 = 0 \quad \dots\dots (7)$$

โดยการแทนค่า $\vec{\sigma}$ จากสมการ (4) และกระจายสมการ (7) ออกไปในระบบแกนประสานคาร์ทีเซียน ผลที่ได้จะเป็น (2)

$$\begin{aligned}
& \frac{\partial^2 v}{\partial x^2} + [s^2 + (\sigma_0/\sigma_1)c^2] \frac{\partial^2 v}{\partial y^2} + 2[1 - \sigma_0/\sigma_1]sc \frac{\partial^2 v}{\partial y \partial z} + [(\sigma_0/\sigma_1)s^2 + c^2] \frac{\partial^2 v}{\partial z^2} \\
& - (c/\sigma_1) \frac{\partial \sigma_2}{\partial z} \frac{\partial v}{\partial x} + (sc/\sigma_1) \left[\frac{\partial}{\partial z}(\sigma_1 - \sigma_0) \right] \frac{\partial v}{\partial y} + (1/\sigma_1) \left[s^2 \frac{\partial \sigma_0}{\partial z} + c^2 \frac{\partial \sigma_1}{\partial z} \right] \frac{\partial v}{\partial z} \\
& = 0 \qquad \dots\dots (8)
\end{aligned}$$

สำหรับกรณีทีพิจารณาคือตัวกลางเอกพันธ์แอนไอโซโทรปิก ซึ่งได้จากการแบ่งชั้นตัวกลางเอกพันธ์แอนไอโซโทรปิกออกเป็นชั้นบาง ๆ เราจะนำสมการ (5) มาแทนในสมการ (8) ทำให้ได้

$$\begin{aligned}
& \frac{\partial^2 v}{\partial x^2} + [s^2 + (\sigma_0/\sigma_1)c^2] \frac{\partial^2 v}{\partial y^2} + 2[1 - \sigma_0/\sigma_1]sc \frac{\partial^2 v}{\partial y \partial z} + [(\sigma_0/\sigma_1)s^2 + c^2] \frac{\partial^2 v}{\partial z^2} \\
& = 0 \qquad \dots\dots (9a)
\end{aligned}$$

หรือ

$$\begin{aligned}
& \frac{\partial^2 v}{\partial x^2} + (s^2 + a^2c^2) \frac{\partial^2 v}{\partial y^2} + 2(1 - a^2)sc \frac{\partial^2 v}{\partial y \partial z} + (a^2s^2 + c^2) \frac{\partial^2 v}{\partial z^2} \\
& = 0 \qquad \dots\dots (9b)
\end{aligned}$$

เมื่อพิจารณาสมการ (9) เราจะพบว่ากรณีที่เราคำนวณหาค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าในบริเวณที่เส้นแรงสนามแม่เหล็กโลกทำมุมตั้งฉากกับผิวโลก ($s=1$, $c=0$) จะเป็นกรณีที่เกิดสภาพสมมาตรตามมุมรอบแกน (azimuthal symmetry) ผู้วิจัยอื่น ๆ (3), (4), (5), (6) ที่ทำวิจัยทางด้านนี้ได้แปลงตัวแปรจากระบบแกนประสานคาร์ทีเซียน ไปเป็นระบบแกนประสานทรงกระบอก ซึ่งสามารถทำให้ $\partial/\partial\phi = 0$ จึงสามารถลดตัวแปรลงได้ตัวหนึ่ง (ϕ) แต่ในบริเวณอื่น ๆ ซึ่งเส้นแรงสนามแม่เหล็กโลกทำมุมเอียงกับผิวโลก จะไม่เกิดสภาพสมมาตรตามมุมรอบแกน เราจึงจำเป็นต้องใช้ระบบแกนประสานคาร์ทีเซียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกันนี้ก็ใช้ฟังก์ชันตรีโกณมิติอย่างง่ายแทนฟังก์ชันเบสเซล และสามารถใช้หลักการวิเคราะห์เทนเซอร์ (tensor analysis) สำหรับ

แปลงตัวแปรที่มีอยู่เดิมเป็นตัวแปรใหม่ โดยเปลี่ยนสมการ (9) ซึ่งเป็นสมการดิฟเฟอเรนเชียลบาง
ส่วนแบบวงรี (Elliptic partial differential equation) ที่ค่อนข้างจะยุ่งยากซับซ้อน
ไปเป็นสมการใหม่ ซึ่งเราสามารถแก้ได้ง่ายกว่า

โดยผลจากการวิเคราะห์ในภาคผนวก ค เราจะให้ตัวแปร x , y และ z มีความสัมพันธ์กับตัวแปร
ใหม่ ζ , η และ ξ ตามสมการต่อไปนี้

$$\zeta = x \quad \dots\dots(10a)$$

$$\eta = y/b \quad \dots\dots(10b)$$

$$\xi = -\frac{b}{a} (cy - z) \quad \dots\dots(10c)$$

$$a = (\sigma_0/\sigma_1) \quad \dots\dots(11a)$$

$$b = (s^2 + a^2c^2) \quad \dots\dots(11b)$$

$$c = \frac{(1 - a^2)SC}{s^2 + a^2c^2} \quad \dots\dots(11c)$$

เมื่อพิจารณาสมการต่าง ๆ ใหม่โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์เทนเซอร์ (tensor analysis)
(ภาคผนวก ง) เราจะได้เทนเซอร์คอนทราวาเรียนต์, เทนเซอร์โควาเรียนต์, เทนเซอร์เมตริกซ์,
และ เทนเซอร์คอนจูเกต ตามลำดับดังนี้

$$\text{เทนเซอร์คอนทราวาเรียนต์} \quad \begin{bmatrix} A^1 \\ A^2 \\ A^3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1/b & 0 \\ 0 & -bc/a & b/a \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \bar{A}^1 \\ \bar{A}^2 \\ \bar{A}^3 \end{bmatrix} \quad \dots\dots(12a)$$

$$\text{เทนเซอร์โควาเรียนต์} \quad \begin{bmatrix} A_1 \\ A_2 \\ A_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & b & 0 \\ 0 & bc & a/b \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \bar{A}_1 \\ \bar{A}_2 \\ \bar{A}_3 \end{bmatrix} \quad \dots\dots(12b)$$

เทนเซอร์เมตริกซ์ $g_{ij} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & b^2(1+c^2) & ac \\ 0 & ac & a^2/b^2 \end{bmatrix} \dots\dots (12c)$

เทนเซอร์คอนจูเกต $g^{ij} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1/b^2 & -\frac{c}{a} \\ 0 & -\frac{c}{a} & \frac{b^2}{a^2}(1+c^2) \end{bmatrix} \dots\dots (12d)$

และค่าดีเทอร์มิแนนต์ของ g คือ $a^2 \dots\dots (12e)$

ความสัมพันธ์ของเทนเซอร์คอนทราวาเรียนต์ และ เทนเซอร์โควาเรียนต์คือ

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1/b & 0 \\ 0 & -bc/a & b/a \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & b & 0 \\ 0 & bc & a/b \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \dots\dots (12f)$$

นั่นคือ เทนเซอร์คอนทราวาเรียนต์และ เทนเซอร์โควาเรียนต์ เป็นอินเวอร์สซึ่งกันและกัน

ความสัมพันธ์ของเทนเซอร์เมตริกซ์และ เทนเซอร์คอนจูเกตคือ

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & b^2(1+c^2) & ac \\ 0 & ac & a^2/b^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1/b^2 & -\frac{c}{a} \\ 0 & -\frac{c}{a} & \frac{b^2}{a^2}(1+c^2) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \dots\dots (12g)$$

นั่นคือ เทนเซอร์เมตริกซ์ และ เทนเซอร์คอนจูเกต เป็นอินเวอร์สซึ่งกันและกัน

จากสมการ (6) และ (7) เราจะสามารถเขียนรูปสมการในรูปแบบเทนเซอร์คอนทราวาเรียนต์ได้

$$\begin{bmatrix} J^1 \\ J^2 \\ J^3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \sigma_1 & \sigma_2 \frac{S}{b} & \sigma_2 C \frac{a}{b} \\ -\sigma_2 \frac{S}{b} & \sigma_1 b^2 (1+c^2) & \sigma_1 ac \\ -\sigma_2 C \frac{a}{b} & \sigma_1 ac & \sigma_1 \frac{a^2}{b^2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} E^1 \\ E^2 \\ E^3 \end{bmatrix} \dots\dots (13)$$

$$\nabla \cdot \vec{J} = \frac{\partial J^1}{\partial \zeta} + \frac{\partial J^2}{\partial \eta} + \frac{\partial J^3}{\partial \xi} \dots\dots (14)$$

$$\vec{E} = -\nabla V = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{1}{b^2} & -\frac{c}{a} \\ 0 & -\frac{c}{a} & \frac{b^2}{a^2} (1+c^2) \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \frac{\partial V}{\partial \zeta} \\ \frac{\partial V}{\partial \eta} \\ \frac{\partial V}{\partial \xi} \end{bmatrix} \dots\dots (15)$$

จากสมการ (13) , (14) , และ (15) เราจะได้ว่า

$$\frac{\partial^2 V}{\partial \zeta^2} + \frac{\partial^2 V}{\partial \eta^2} + \frac{\partial^2 V}{\partial \xi^2} = 0 \dots\dots (16)$$

สมการ (16) มีคำตอบเป็น

$$\begin{aligned} V(\zeta, \eta, \xi) &= [A_1 \cos(k_\zeta \zeta) + A_2 \sin(k_\zeta \zeta)] \\ &\times [B_1 \cos(k_\eta \eta) + B_2 \sin(k_\eta \eta)] \\ &\times [C_1 \exp(-k_\xi \xi) + C_2 \exp(+k_\xi \xi)] \dots (17) \end{aligned}$$

โดยที่ $k_\zeta^2 + k_\eta^2 = k_\xi^2$

เพื่อความสะดวกเราจะกำหนดสัญลักษณ์ขึ้นใหม่แทนดังนี้

$$[\zeta(+)] = A_1 \cos(k_\zeta \zeta) + A_2 \sin(k_\zeta \zeta) \dots\dots (18a)$$

$$[\eta(+)] = B_1 \cos(k_\eta \eta) + B_2 \sin(k_\eta \eta) \dots (18b)$$

$$[\zeta(-)] = A_1 \sin(k_\zeta \zeta) - A_2 \cos(k_\zeta \zeta) \dots (18c)$$

$$[\eta(-)] = B_1 \sin(k_\eta \eta) - B_2 \cos(k_\eta \eta) \dots (18d)$$

$$e(-) = \exp(-k_\zeta \xi) \dots (19c)$$

$$e(+) = \exp(k_\zeta \xi) \dots (18f)$$

เราจะเขียนรูปแบบของสมการ (17) เป็นแบบเมตริกซ์เฉพาะฟังก์ชันของ ξ เพื่อความสะดวกในการหาสูตรขั้นต่อไป

$$V(\zeta, \eta, \xi) = [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} e(-) \\ e(+) \end{bmatrix} \dots (19)$$

จากสมการ (15) เราจะได้ส่วนประกอบ (components) ของ $\vec{E}_0$ เป็น

$$(E_0)^1 = [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} k_\zeta e(-) \\ k_\zeta e(+) \end{bmatrix} \dots (20a)$$

$$(E_0)^2 = [\zeta(+)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} (k_\eta/b^2) e(-) \\ (k_\eta/b^2) e(+) \end{bmatrix} - [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} + \frac{c}{a} k_\zeta e(-) \\ - \frac{c}{a} k_\zeta e(+) \end{bmatrix} \dots (20b)$$

$$(E_0)^3 = [\zeta(+)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} - \frac{c}{a} k_\eta e(-) \\ - \frac{c}{a} k_\eta e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} \frac{b^2}{a^2} (1+c^2) k_\zeta e(-) \\ \frac{b^2}{a^2} (1+c^2) k_\zeta e(+) \end{bmatrix} \dots (20c)$$

หรือจากสมการ (12b) เราจะต้องประกอบในระบบแกนประสานคาร์ทีเซียนเป็น

$$E_{x0} = k_x [A_1 \sin(k_x x) - A_2 \cos(k_x x)] [B_1 \cos(\frac{k_y y}{b}) + B_2 \sin(\frac{k_y y}{b})] \\ [C_1 \exp \{+k_z \frac{b}{a} (cy - z)\} + C_2 \exp \{-k_z \frac{b}{a} (cy - z)\}] \dots (21a)$$

$$E_{y0} = \frac{k_y}{b} [A_1 \cos(k_x x) + A_2 \sin(k_x x)] [B_1 \sin(\frac{k_y y}{b}) - B_2 \cos(\frac{k_y y}{b})] \\ [C_1 \exp \{+k_z \frac{b}{a} (cy - z)\} + C_2 \exp \{-k_z \frac{b}{a} (cy - z)\}] \\ -k_z \frac{bc}{a} [A_1 \cos(k_x x) + A_2 \sin(k_x x)] [B_1 \cos(\frac{k_y y}{b}) + \\ B_2 \sin(\frac{k_y y}{b})] [C_1 \exp \{+k_z \frac{b}{a} (cy - z)\} - \\ C_2 \exp \{-k_z \frac{b}{a} (cy - z)\}] \dots (21b)$$

$$E_{z0} = k_z \frac{b}{a} [A_1 \cos(k_x x) + A_2 \sin(k_x x)] [B_1 \cos(\frac{k_y y}{b}) + B_2 \sin(\frac{k_y y}{b})] \\ [C_1 \exp \{+k_z \frac{b}{a} (cy - z)\} - C_2 \exp \{-k_z \frac{b}{a} (cy - z)\}] \dots (21c)$$

$$\text{โดยที่ } \left. \begin{aligned} k_x &= k_\zeta \\ k_y &= k_\eta \\ k_z &= k_\xi \end{aligned} \right\} \dots (22)$$

เมื่อเรานำค่าเฉลยของ $\vec{E}$ มาควบคุมกับสมการของแมกซ์เวลล์แล้ว เราจะสามารถ
ค่าของ $\vec{H}_0$, $\vec{E}_1$, $\vec{H}_1$, และ ฯลฯ ได้ โดยวิธีการแบบเดียวกัน ในตอนแรกนี้เราจะพิจารณา
กระบวนการที่ใช้โดยสังเขปก่อน ต่อไปเราจะแสดงตัวอย่างหาสูตรสำหรับ $\vec{H}_0$ และ $\vec{E}_1$

$$\nabla \times \vec{E}_n = -i\omega\mu_0 \vec{H}_{n-1} \quad \dots\dots(23a)$$

$$\begin{aligned} \nabla \times \vec{H}_n &= \vec{J}_n + i\omega\epsilon_0 \vec{E}_{n-1} \\ &= \vec{\sigma} \vec{E}_n + i\omega\epsilon_0 \vec{E}_{n-1} \end{aligned} \quad \dots\dots(23b)$$

ในการหา $\vec{E}_n$ เราจะใช้สมการ (23a) ร่วมกับไดเวอร์เจนซ์ของสมการ (23b) คือ

$$\nabla \times \vec{E}_n = -i\omega\mu_0 \vec{H}_{n-1} \quad \dots\dots(24a)$$

$$\nabla \cdot (\nabla \times \vec{H}_n) = \nabla \cdot (\vec{\sigma} \vec{E}_n + i\omega\epsilon_0 \vec{E}_{n-1}) = 0 \quad \dots\dots(24b)$$

ซึ่งแสดงว่าเราได้ $\nabla \times \vec{E}_n$ และ $\nabla \cdot \vec{E}_n$ ในเทอมของปริมาณที่เรารู้ค่า เมื่อเรากระจายพจน์ทั้งสองนี้ออกไปในระบบการวิเคราะห์เทนเซอร์ เราจะได้สมการดิฟเฟอเรนเชียลชุดหนึ่ง ซึ่งเราสามารถหาค่าเฉลยเชิงวิเคราะห์ได้ตามวิธีมาตรฐาน ในทำนองเดียวกัน ในการหา $\vec{H}_n$ เราจะใช้สมการ (23b) และไดเวอร์เจนซ์ของสมการ (23a) คือ

$$\nabla \cdot (\nabla \times \vec{E}_{n-1}) = -i\omega\mu_0 \nabla \cdot \vec{H}_n = 0 \quad \dots\dots(25a)$$

$$\nabla \times \vec{H}_n = \vec{\sigma} \vec{E}_n + i\omega\epsilon_0 \vec{E}_{n-1} \quad \dots\dots(25b)$$

ในการหาคำตอบของ $\vec{H}_0$ เราจะใช้สมการ (2b) และสมการ (25a) กล่าวคือ

$$\nabla \times \vec{H}_0 = \vec{J}_0 = \vec{\sigma} \vec{E}_0 \quad \dots\dots(26a)$$

$$\nabla \cdot \vec{H}_0 = 0 \quad \dots\dots(26b)$$

ในการหาคำตอบของ $\vec{E}_1$ เราจะใช้สมการ (24a) และ (24b) กล่าวคือ

$$\nabla \times \vec{E}_1 = -i\omega\mu_0 \vec{H}_0 \quad \dots\dots(27a)$$

$$\nabla \cdot (\vec{\sigma} \vec{E}_1) = -i\omega\epsilon_0 (\nabla \cdot \vec{E}_0) \quad \dots\dots(27b)$$

จากสมการ (26a) และ (26b) เมื่อเรากระจายพจน์ออกไปในระบบการวิเคราะห์แบบเทนเซอร์ (ภาคผนวก จ) เราจะได้ค่าเฉลี่ยของ $\vec{H}_0$ ซึ่งมีองค์ประกอบโควาเรียนต์ดังนี้

$$\begin{aligned} (H_0)_1 &= [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} K_1 e(-) \\ K'_1 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} L_1 e(-) \\ L'_1 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(-)] \\ &\quad \begin{bmatrix} M_1 e(-) \\ M'_1 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} N_1 e(-) \\ N'_1 e(+) \end{bmatrix} \quad \dots\dots (28a) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (H_0)_2 &= [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} K_2 e(-) \\ K'_2 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} L_2 e(-) \\ L'_2 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(-)] \\ &\quad \begin{bmatrix} M_2 e(-) \\ M'_2 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} N_2 e(-) \\ N'_2 e(+) \end{bmatrix} \quad \dots\dots (28b) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (H_0)_3 &= [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} K_3 e(-) \\ K'_3 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} L_3 e(-) \\ L'_3 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(-)] \\ &\quad \begin{bmatrix} M_3 e(-) \\ M'_3 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} N_3 e(-) \\ N'_3 e(+) \end{bmatrix} \quad \dots\dots (28c) \end{aligned}$$

โดยที่ค่าคงตัวต่าง ๆ เป็นไปตามตารางที่ 2.1 องค์ประกอบของ $\vec{H}_0$ ในระบบแกนประสานคาร์ทีเซียน ก็คือ

$$H_{x0} = (H_0)_1 \quad \dots\dots (29a)$$

$$H_{y0} = (H_0)_2 \quad \dots\dots (29b)$$

$$H_{z0} = \frac{-bc}{a} (H_0)_2 + \frac{b}{a} (H_0)_3 \quad \dots\dots (29c)$$

หรือ

$$\begin{aligned} H_{x0} &= [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} K_1 e(-) \\ K'_1 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} L_1 e(-) \\ L'_1 e(+) \end{bmatrix} \\ &\quad + [\zeta(+)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} M_1 e(-) \\ M'_1 e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} N_1 e(-) \\ N'_1 e(+) \end{bmatrix} \quad \dots\dots (30a) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 H_{y0} = & [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} (K_2/b) e(-) \\ (K'_2/b) e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} (L_2/b) e(-) \\ (L'_2/b) e(+) \end{bmatrix} \\
 & + [\zeta(+)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} (M_2/b) e(-) \\ (M'_2/b) e(+) \end{bmatrix} = [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} (N_2/b) e(-) \\ (N'_2/b) e(+) \end{bmatrix} \dots\dots (30b)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 H_{z0} = & [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} (-\frac{bc}{a} K_2 + \frac{b}{a} K_3) e(-) \\ (-\frac{bc}{a} K'_2 + \frac{b}{a} K'_3) e(+) \end{bmatrix} \\
 & + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} (-\frac{bc}{a} L_2 + \frac{b}{a} L_3) e(-) \\ (-\frac{bc}{a} L'_2 + \frac{b}{a} L'_3) e(+) \end{bmatrix} \\
 & + [\zeta(+)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} (-\frac{bc}{a} M_2 + \frac{b}{a} M_3) e(-) \\ (-\frac{bc}{a} M'_2 + \frac{b}{a} M'_3) e(+) \end{bmatrix} \\
 & + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} (-\frac{bc}{a} N_2 + \frac{b}{a} N_3) e(-) \\ (-\frac{bc}{a} N'_2 + \frac{b}{a} N'_3) e(+) \end{bmatrix} \dots\dots (30c)
 \end{aligned}$$

เมื่อเราได้ค่าเฉลยของ $\vec{E}_0$ และ $\vec{H}_0$ แล้ว โดยแทนค่าค่าเฉลยดังกล่าวลงในสมการ (27a) และ (27b) เราก็จะได้ชุดสมการดิฟเฟอเรนเชียลอีกชุดหนึ่ง ซึ่งเราจะสามารถหาค่าของ $\vec{E}_1$ ได้ เราจะได้อ่านค่าเฉลยของ $\vec{E}_1$ ซึ่งมีองค์ประกอบโคเวเรียนต์ดังนี้

$$\begin{aligned}
 (E_1)_n = & i\omega \left\{ [\zeta(-)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} P_n \xi e(-) \\ P'_n \xi e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} Q_n \xi e(-) \\ Q'_n \xi e(+) \end{bmatrix} \right. \\
 & \left. + [\zeta(+)] [\eta(-)] \begin{bmatrix} R_n \xi e(-) \\ R'_n \xi e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)] [\eta(+)] \begin{bmatrix} O_n \xi e(-) \\ O'_n \xi e(+) \end{bmatrix} \right\} \dots (31)
 \end{aligned}$$

เมื่อ $n = 1, 2,$ และ 3

โดยที่ค่าคงตัวต่าง ๆ เป็นไปตามตารางที่ 2.2 องค์ประกอบของ $\vec{E}_1$ ในระบบแกนประสานคาร์ทีเซียน ก็คือ

$$E_{x1} = (E_1)_1 \quad \dots\dots (32a)$$

$$E_{y1} = \frac{1}{b}(E_1)_2 \quad \dots\dots (32b)$$

$$E_{z1} = -\frac{bc}{a}(E_1)_2 + \frac{b}{a}(E_1)_3 \quad \dots\dots (32c)$$

ในทำนองเดียวกัน เราจะได้ค่าเฉลี่ยของ $\vec{H}_1$ ซึ่งมีองค์ประกอบโควาเรียนต์ดังนี้

$$\begin{aligned} (H_1)_n = i\omega \left\{ [\zeta(-)][\eta(-)] \begin{bmatrix} (D_n + T_n \xi) e(-) \\ (D'_n + T'_n \xi) e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(-)][\eta(+)] \begin{bmatrix} (F_n + G_n \xi) e(-) \\ (F'_n + G'_n \xi) e(+) \end{bmatrix} \right. \\ \left. + [\zeta(+)][\eta(-)] \begin{bmatrix} (I_n + J_n \xi) e(-) \\ (I'_n + J'_n \xi) e(+) \end{bmatrix} + [\zeta(+)][\eta(+)] \begin{bmatrix} (V_n + U_n \xi) e(-) \\ (V'_n + U'_n \xi) e(+) \end{bmatrix} \right\} \end{aligned}$$

\dots\dots (33)

เมื่อ $n = 1, 2$, และ , 3

โดยที่ค่าคงตัวต่าง ๆ เป็นไปตามตารางที่ 3.3 องค์ประกอบของ $\vec{H}_1$ ในระบบแกนประสานคาร์ทีเซียน ก็คือ

$$H_{x1} = (H_1)_1 \quad \dots\dots (34a)$$

$$H_{y1} = \frac{1}{b}(H_1)_2 \quad \dots\dots (34b)$$

$$H_{z1} = -\frac{bc}{a}(H_1)_2 + \frac{b}{a}(H_1)_3 \quad \dots\dots (34c)$$

จากผลต่าง ๆ ที่เราได้นี้ เราจะได้ค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้ารวม ตามแนวของ Fano et al⁽¹⁴⁾ คือ

$$\vec{E}_t = \vec{E}_0 + \vec{E}_1 \quad \dots\dots (35a)$$

$$\vec{H}_t = \vec{H}_0 + \vec{H}_1 \quad \dots\dots (36b)$$

2.3 ค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ULF-ELF เมื่อสนามแม่เหล็กโลกทำมุม 90° กับพื้นโลก

สำหรับค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าขนาดคลื่นความถี่ ULF-ELF ตรงบริเวณขั้วโลก หรือใกล้ๆ ขั้วโลกนั้น ได้มีผู้ค้นคว้าวิจัยมาก่อนแล้ว (3), (4), (5), (6) และได้นิพจน์ของสนามในเทอมของฟังก์ชันเบสเซล ในที่นี้เราจะเขียนนิพจน์ของสนามดังกล่าวเสียใหม่โดยใช้ฟังก์ชันตรีโกณมิติอย่างง่ายแทนฟังก์ชันเบสเซล เพื่อให้ผลที่ได้มีรูปแบบใกล้เคียงและเป็นแบบเดียวกันกับค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าที่ได้จากการคำนวณโดยวิธีวิเคราะห์เทนเซอร์ในหัวข้อ 2.2 เราจะได้ค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าต่างๆ ดังนี้

2.3.1 ค่าสนามไฟฟ้าสถิต V

$$V = [x(+)] [y(+)] \begin{bmatrix} \exp(-) \\ \exp(+)\end{bmatrix}$$

2.3.2 ค่าสนามไฟฟ้าอันดับศูนย์ E_0

$$E_{x0} = k_x [x(-)] [y(+)] \begin{bmatrix} \exp(-) \\ \exp(+)\end{bmatrix}$$

$$E_{y0} = k_y [x(+)] [y(-)] \begin{bmatrix} \exp(-) \\ \exp(+)\end{bmatrix}$$

$$E_{z0} = k_z \beta [x(+)] [y(+)] \begin{bmatrix} \exp(-) \\ \exp(+)\end{bmatrix}$$

2.3.3 ค่าสนามแม่เหล็กอันดับศูนย์ H_0

$$H_{x0} = [x(-)] [y(+)] \begin{bmatrix} K_1 \exp(-) \\ K_1' \exp(+)\end{bmatrix} + [x(+)] [y(-)] \begin{bmatrix} L_1 \exp(-) \\ L_1' \exp(+)\end{bmatrix}$$

$$H_{y0} = [x(-)] [y(+)] \begin{bmatrix} K_2 \exp(-) \\ K_2' \exp(+)\end{bmatrix} + [x(+)] [y(-)] \begin{bmatrix} L_2 \exp(-) \\ L_2' \exp(+)\end{bmatrix}$$

$$H_{z0} = [x(+)] [y(+)] \begin{bmatrix} K_3 \exp(-) \\ K'_3 \exp(+) \end{bmatrix}$$

2.3.4 ค่าสนามไฟฟ้าอันดับหนึ่ง $\vec{E}_1$

$$E_{x1} = i\omega [x(-)] [y(+)] \begin{bmatrix} P_1 z \exp(-) \\ P'_1 z \exp(+) \end{bmatrix}$$

$$E_{y1} = i\omega [x(+)] [y(-)] \begin{bmatrix} P_2 z \exp(-) \\ P'_2 z \exp(+) \end{bmatrix}$$

$$E_{z1} = i\omega [x(+)] [y(+)] \begin{bmatrix} P_3 z \exp(-) \\ P'_3 z \exp(+) \end{bmatrix}$$

2.3.5 ค่าสนามแม่เหล็กอันดับหนึ่ง $\vec{H}_1$

$$H_{x1} = i\omega \left\{ [x(-)] [y(+)] \begin{bmatrix} (D_1 + T_1 z) \exp(-) \\ (D'_1 + T'_1 z) \exp(+) \end{bmatrix} + [x(+)] [y(-)] \begin{bmatrix} (F_1 + G_1 z) \exp(-) \\ (F'_1 + G'_1 z) \exp(+) \end{bmatrix} \right\}$$

$$H_{y1} = i\omega \left\{ [x(-)] [y(+)] \begin{bmatrix} (D_2 + T_2 z) \exp(-) \\ (D'_2 + T'_2 z) \exp(+) \end{bmatrix} + [x(+)] [y(-)] \begin{bmatrix} (F_2 + G_2 z) \exp(-) \\ (F'_2 + G'_2 z) \exp(+) \end{bmatrix} \right\}$$

$$H_{z1} = i\omega [x(-)] [y(-)] \begin{bmatrix} (D_3 + T_3 z) \exp(-) \\ (D'_3 + T'_3 z) \exp(+) \end{bmatrix}$$

สำหรับค่าคงตัวและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นไปตามตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.1

แสดงค่าคงตัวต่าง ๆ ของสนามแม่เหล็ก $\vec{H}_0$

$$\begin{aligned}
 \alpha_0 &= -k_\zeta^2 - k_\eta^2/b^2 + (b^2/a^2)(1 + c^2)k_\xi^2 \\
 \beta_0 &= (2c/a)k_\eta k_\xi \\
 \Delta_0 &= \alpha_0^2 + \beta_0^2 \\
 d_1 &= (c/b)k_\zeta k_\eta \\
 d_2 &= (s/ab)k_\zeta k_\xi \\
 d_3 &= [a/b^2 - (b^2/a)(1 + c^2)] k_\eta k_\xi \\
 d_4 &= c [k_\eta^2 + k_\xi^2] \\
 d_5 &= c k_\zeta k_\eta \\
 d_6 &= [b^2/a (1 + c^2) - a]k_\zeta k_\xi \\
 d_7 &= [(bs/a) (1 - c^2) - (acc/b)] k_\eta k_\xi \\
 d_8 &= (-ca^2/b)k_\zeta^2 + (cs/b)k_\eta^2 + bc(1 + c^2)k_\xi^2 \\
 d_9 &= [a - a/b^2]k_\zeta k_\eta \\
 d_{10} &= c k_\zeta k_\xi \\
 d_{11} &= [cs/b^2 - a^2c/b^3]k_\eta k_\xi \\
 d_{12} &= (as/b)k_\zeta^2 + (as/b^3)k_\eta^2 + (acc/b)k_\xi^2
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

$$\begin{aligned}
 u_1 &= \sigma_2 \alpha_0 / \Delta_0 \\
 u_2 &= \sigma_2 \beta_0 / \Delta_0 \\
 u_3 &= \sigma_1 \alpha_0 / \Delta_0 \\
 u_4 &= \sigma_1 \beta_0 / \Delta_0 \\
 \\
 K_1 &= -u_1 d_1 + u_2 d_2 \\
 K'_1 &= -u_1 d_1 + u_2 d_2 \\
 L_1 &= +u_1 d_2 + u_2 d_1 \\
 L'_1 &= -u_1 d_2 - u_2 d_1 \\
 M_1 &= +u_3 d_3 - u_4 d_4 \\
 M'_1 &= -u_3 d_3 + u_4 d_4 \\
 N_1 &= -u_3 d_4 - u_4 d_3 \\
 N'_1 &= -u_3 d_4 - u_4 d_3 \\
 \\
 K_2 &= -u_3 d_5 + u_4 d_6 \\
 K'_2 &= -u_3 d_5 + u_4 d_6 \\
 L_2 &= +u_3 d_6 + u_4 d_5 \\
 L'_2 &= -u_3 d_6 - u_4 d_5
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

$$M_2 = +u_1 d_7 + u_2 d_8$$

$$M'_2 = -u_1 d_7 - u_2 d_8$$

$$N_2 = +u_1 d_8 - u_2 d_7$$

$$N'_2 = +u_1 d_8 - u_2 d_7$$

$$K_3 = +u_3 d_9 + u_4 d_{10}$$

$$K'_3 = +u_3 d_9 + u_4 d_{10}$$

$$L_3 = +u_3 d_{10} - u_4 d_9$$

$$L'_3 = -u_3 d_{10} + u_4 d_9$$

$$N_3 = +u_1 d_{11} + u_2 d_{12}$$

$$N'_3 = -u_1 d_{11} - u_2 d_{12}$$

$$N_3 = +u_1 d_{12} - u_2 d_{11}$$

$$N'_3 = +u_1 d_{12} - u_2 d_{11}$$

ตารางที่ 2.2

แสดงค่าคงตัวต่าง ๆ ของสนามไฟฟ้า $\vec{E}_1$

$$\begin{array}{ll}
 f_0 & = \frac{1}{2k_\xi} \\
 f_1 & = \epsilon_0 k_\zeta \alpha_0 / \sigma_1 & f_2 & = \epsilon_0 k_\zeta \beta_0 / \sigma_1 \\
 f_3 & = \epsilon_0 k_\eta \alpha_0 / \sigma_1 & f_4 & = \epsilon_0 k_\eta \beta_0 / \sigma_1 \\
 f_5 & = \epsilon_0 k_\xi \alpha_0 / \sigma_1 & f_6 & = \epsilon_0 k_\xi \beta_0 / \sigma_1 \\
 \\
 g_1 & = \mu_0 \frac{\sigma_2}{\sigma_1} \frac{c}{b} k_\zeta & g_2 & = \mu_0 \frac{\sigma_2}{\sigma_1} \frac{S}{ab} k_\zeta \\
 g_3 & = \mu_0 c k_\eta & g_4 & = \mu_0 \frac{b^2}{a} (1 + c^2) k_\eta \\
 g_5 & = \mu_0 \frac{a}{b^2} k_\xi & g_6 & = \mu_0 c k_\xi \\
 \\
 h_1 & = \mu_0 \frac{\sigma_2}{\sigma_1} \frac{c}{b} k_\eta & h_2 & = \mu_0 \frac{\sigma_2}{\sigma_1} \frac{S}{ab} k_\eta \\
 h_3 & = \mu_0 c k_\zeta & h_4 & = \mu_0 \frac{b^2}{a} (1 + c^2) k_\zeta \\
 h_5 & = \mu_0 a k_\xi \\
 \\
 l_1 & = \mu_0 \frac{\sigma_2}{\sigma_1} \frac{c}{b} k_\xi & l_2 & = \mu_0 \frac{\sigma_2}{\sigma_1} \frac{S}{ab} k_\xi \\
 l_3 & = \mu_0 \frac{a}{b^2} k_\zeta & l_4 & = \mu_0 c k_\zeta \\
 l_5 & = \mu_0 a k_\eta
 \end{array}$$

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

$$\begin{aligned}
P_1 &= f_0 [-f_2 + \{-g_1 M_2 + g_2 M_3 - g_3 L_2 + g_4 L_3 - g_5 K_2 + g_6 K_3\}] \\
P'_1 &= f_0 [-f_2 - \{-g_1 M'_2 + g_2 M'_3 - g_3 L'_2 + g_4 L'_3 + g_5 K'_2 - g_6 K'_3\}] \\
Q_1 &= f_0 [f_1 + \{-g_1 N_2 + g_2 N_3 + g_3 K_2 - g_4 K_3 - g_5 L_2 + g_6 L_3\}] \\
Q'_1 &= f_0 [-f_1 - \{-g_1 N'_2 + g_2 N'_3 + g_3 K'_2 - g_4 K'_3 + g_5 L'_2 - g_6 L'_3\}] \\
R_1 &= f_0 [\quad + \{g_1 K_2 - g_2 K_3 - g_3 N_2 + g_4 N_3 - g_5 M_2 + g_6 M_3\}] \\
R'_1 &= f_0 [\quad - \{g_1 K'_2 - g_2 K'_3 - g_3 N'_2 + g_4 N'_3 + g_5 M'_2 - g_6 M'_3\}] \\
O_1 &= f_0 [\quad + \{g_1 L_2 - g_2 L_3 + g_3 M_2 - g_4 M_3 - g_5 N_2 + g_6 N_3\}] \\
O'_1 &= f_0 [\quad - \{g_1 L'_2 - g_2 L'_3 + g_3 M'_2 - g_4 M'_3 + g_5 N'_2 - g_6 N'_3\}] \\
\\
P_2 &= f_0 [\quad + \{-h_1 L_2 + h_2 L_3 + h_3 M_2 - h_4 M_3 + h_5 K_1\}] \\
P'_2 &= f_0 [\quad - \{-h_1 L'_2 + h_2 L'_3 + h_3 M'_2 - h_4 M'_3 - h_5 K'_1\}] \\
Q_2 &= f_0 [\quad + \{h_1 K_2 - h_2 K_3 + h_3 N_2 - h_4 N_3 + h_5 L_1\}] \\
Q'_2 &= f_0 [\quad - \{h_1 K'_2 - h_2 K'_3 + h_3 N'_2 - h_4 N'_3 - h_5 L'_1\}] \\
R_2 &= f_0 [f_3 + \{-h_1 N_2 + h_2 N_3 - h_3 K_2 + h_4 K_3 + h_5 M_1\}] \\
R'_2 &= f_0 [-f_3 - \{-h_1 N'_2 + h_2 N'_3 - h_3 K'_2 + h_4 K'_3 - h_5 M'_1\}] \\
O_2 &= f_0 [f_4 + \{h_1 M_2 - h_2 M_3 - h_3 L_2 + h_4 L_3 + h_5 N_1\}] \\
O'_2 &= f_0 [f_4 - \{h_1 M'_2 - h_2 M'_3 - h_3 L'_2 + h_4 L'_3 - h_5 N'_1\}]
\end{aligned}$$

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

$$\begin{aligned}
 P_3 &= f_0 [\quad + \{-1_1K_2 + 1_2K_3 + 1_3M_2 - 1_4M_3 - 1_5L_1\}] \\
 P'_3 &= f_0 [\quad - \{ 1_1K'_2 - 1_2K'_3 + 1_3M'_2 - 1_4M'_3 - 1_5L'_1\}] \\
 Q_3 &= f_0 [\quad + \{-1_1L_2 + 1_2L_2 + 1_3N_2 - 1_4N_3 + 1_5K_1\}] \\
 Q'_3 &= f_0 [\quad - \{ 1_1L'_2 - 1_2L'_3 + 1_3N'_2 - 1_4N'_3 + 1_5K'_1\}] \\
 R_3 &= f_0 [-f_6 + \{-1_1M_2 + 1_2M_3 - 1_3K_2 + 1_4K_3 - 1_5N_1\}] \\
 R'_3 &= f_0 [f_6 - \{ 1_1M'_2 - 1_2M'_3 - 1_3K'_2 + 1_4K'_3 - 1_5N'_1\}] \\
 O_3 &= f_0 [f_5 + \{-1_1N_2 + 1_2N_3 - 1_3L_2 + 1_4L_3 + 1_5M_1\}] \\
 O'_3 &= f_0 [f_5 - \{ 1_1N'_2 - 1_2N'_3 - 1_3L'_2 + 1_4L'_3 + 1_5M'_1\}]
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2.3

แสดงค่าคงตัวต่าง ๆ ของสนามแม่เหล็ก $\vec{H}_1$

$$\begin{aligned}
 m_1 &= \frac{\alpha_0}{\Delta_0} & m_2 &= \frac{\beta_0}{\Delta_0} \\
 n_1 &= \sigma_1 a & n_2 &= \sigma_2 \frac{aS}{b} & n_3 &= \sigma_2 \frac{a^2 c}{b} \\
 p_1 &= n_1 P_1 + n_2 P_2 + n_3 P_3 & p'_1 &= n_1 P'_1 + n_2 P'_2 + n_3 P'_3 \\
 p_2 &= n_1 Q_1 + n_2 Q_2 + n_3 Q_3 & p'_2 &= n_1 Q'_1 + n_2 Q'_2 + n_3 Q'_3 \\
 p_3 &= n_1 R_1 + n_2 R_2 + n_3 R_3 & p'_3 &= n_1 R'_1 + n_2 R'_2 + n_3 R'_3 \\
 p_4 &= n_1 O_1 + n_2 O_2 + n_3 O_3 & p'_4 &= n_1 O'_1 + n_2 O'_2 + n_3 O'_3 \\
 q_1 &= -n_2 P_1 + n_1 P_2 & q'_1 &= -n_2 P'_1 + n_1 P'_2 \\
 q_2 &= -n_2 Q_1 + n_1 Q_2 & q'_2 &= -n_2 Q'_1 + n_1 Q'_2 \\
 q_3 &= -n_2 R_1 + n_1 R_2 & q'_3 &= -n_2 R'_1 + n_1 R'_2 \\
 q_4 &= -n_2 O_1 + n_1 O_2 & q'_4 &= -n_2 O'_1 + n_1 O'_2 \\
 r_1 &= -n_3 P_1 + n_1 P_3 & r'_1 &= -n_3 P'_1 + n_1 P'_3 \\
 r_2 &= -n_3 Q_1 + n_1 Q_3 & r'_2 &= -n_3 Q'_1 + n_1 Q'_3 \\
 r_3 &= -n_3 R_1 + n_1 R_3 & r'_3 &= -n_3 R'_1 + n_1 R'_3 \\
 r_4 &= -n_3 O_1 + n_1 O_3 & r'_4 &= -n_3 O'_1 + n_1 O'_3 \\
 t_1 &= \epsilon_0 k_\zeta & t_2 &= \epsilon_0 \frac{k_\eta}{b^2} & t_3 &= \epsilon_0 \frac{c}{a} k_\xi \\
 t_4 &= \epsilon_0 \frac{c}{a} k_\eta & t_5 &= \epsilon_0 \frac{b^2}{a^2} (1+c^2) k_\xi \\
 v_1 &= k_\zeta & v_2 &= \frac{k_\eta}{b^2} & v_3 &= \frac{c}{a} k_\eta \\
 v_4 &= \frac{c}{a} k_\xi & v_5 &= \frac{b^2}{a^2} (1+c^2) k_\xi
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

$$\begin{array}{ll}
 w_1 = \frac{c}{a} & w_2 = \frac{b^2}{a^2}(1+c^2) \\
 p_5 = v_2 r_2 + v_3 q_2 - v_5 q_1 - v_4 r_2 & p'_5 = v_2 r'_2 + v_3 q'_2 + v_5 q'_1 + v_4 r'_2 \\
 p_6 = -v_2 r_1 - v_3 q_1 - v_5 q_2 - v_4 r_1 & p'_6 = -v_2 r'_1 - v_3 q'_1 + v_5 q'_2 + v_4 r'_1 \\
 p_7 = v_2 r_4 + v_3 q_4 - v_5 q_3 - v_4 r_3 & p'_7 = v_2 r'_4 + v_3 q'_4 + v_5 q'_3 + v_4 r'_3 \\
 p_8 = -v_2 r_3 - v_3 q_3 - v_5 q_4 - v_4 r_4 & p'_8 = -v_2 r'_3 - v_3 q'_3 + v_5 q'_4 + v_4 r'_4 \\
 p_9 = v_2 t_5 - v_3 t_3 - v_5 t_2 + v_4 t_4 + w_2 q_3 + w_1 r_3 & p'_9 = -v_2 t'_5 + v_3 t'_3 + v_5 t'_2 - v_4 t'_4 + w_1 q'_3 + w_1 r'_3 \\
 p_{10} = v_2 t_4 - v_3 t_2 + v_5 t_3 - v_4 t_5 + w_2 q_4 + w_1 r_4 & p'_{10} = v_2 t'_4 - v_3 t'_2 + v_5 t'_3 - v_4 t'_5 + w_2 q'_4 + w_1 r'_4 \\
 p_{11} = -w_2 q_1 + w_1 r_2 & p'_{11} = w_2 q'_1 + w_1 r'_2 \\
 p_{12} = w_2 q_2 + w_1 r_1 & p'_{12} = w_2 q'_2 + w_1 r'_1 \\
 q_5 = -v_1 r_3 - v_3 p_2 + v_5 p_1 & q'_5 = -v_1 r'_3 - v_3 p'_2 - v_5 p'_1 \\
 q_6 = -v_1 r_4 + v_3 p_1 + v_5 p_2 & q'_6 = -v_1 r'_4 + v_3 p'_1 - v_5 p'_2 \\
 q_7 = v_1 r_1 - v_3 p_4 + v_5 p_3 & q'_7 = v_1 r'_1 - v_3 p'_4 - v_5 p'_3 \\
 q_8 = v_1 r_2 + v_3 p_3 + v_5 p_4 & q'_8 = v_1 r'_2 + v_3 p'_3 - v_5 p'_4 \\
 q_9 = v_1 t_4 - v_3 t_1 - w_2 p_1 & q'_9 = v_1 t'_4 - v_3 t'_1 - w_2 p'_1 \\
 q_{10} = -v_1 t_5 - v_5 t_1 - w_2 p_2 & q'_{10} = v_1 t'_5 - v_5 t'_1 - w_2 p'_2 \\
 q_{11} = w_2 p_3 & q'_{11} = w_2 p'_3 \\
 q_{12} = w_2 p_4 & q'_{12} = w_2 p'_4 \\
 r_5 = -v_1 q_3 - v_2 p_2 + v_4 p_1 & r'_5 = -v_1 q'_3 - v_2 p'_2 - v_4 p'_1 \\
 r_6 = -v_1 q_4 + v_2 p_1 + v_4 p_2 & r'_6 = -v_1 q'_4 + v_2 p'_1 - v_4 p'_2
 \end{array}$$

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

$$\begin{aligned}
r_7 &= v_1 q_1 - v_2 p_4 + v_4 p_3 & r'_7 &= v_1 q'_1 - v_2 p'_4 - v_4 p'_3 \\
r_8 &= v_1 q_2 + v_2 p_3 + v_4 p_4 & r'_8 &= v_1 q'_2 + v_2 p'_3 - v_4 p'_4 \\
r_9 &= -v_1 t_2 - w_1 p_1 & r'_9 &= -v_1 t_2 - w_1 p'_1 \\
r_{10} &= v_1 t_3 + v_4 t_1 - w_1 p_2 & r'_{10} &= v_1 t_3 + v_4 t_1 - w_1 p'_2 \\
r_{11} &= w_1 p_3 & r'_{11} &= w_1 p'_3 \\
r_{12} &= w_1 p_4 & r'_{12} &= w_1 p'_4 \\
D_1 &= m_1 (p_{11} - 2v_3 G_1 + 2v_5 T_1) + m_2 (p_{12} + 2v_3 T_1 + 2v_5 G_1) \\
D'_1 &= m_1 (p'_{11} - 2v_3 G'_1 - 2v_5 T'_1) - m_2 (p'_{12} + 2v_3 T'_1 - 2v_5 G'_1) \\
T_1 &= m_1 p_5 + m_2 p_6 \\
T'_1 &= m_1 p'_5 - m_2 p'_6 \\
F_1 &= m_1 (p_{12} + 2v_3 T_1 + 2v_5 G_1) - m_2 (p_{11} - 2v_3 G_1 + 2v_5 T_1) \\
F'_1 &= m_1 (p'_{12} + 2v_3 T'_1 - 2v_5 G'_1) + m_2 (p'_{11} - 2v_3 G'_1 - 2v_5 T'_1) \\
G_1 &= m_1 p_6 - m_2 p_5 \\
G'_1 &= m_1 p'_6 + m_2 p'_5 \\
I_1 &= m_1 (p_9 - 2v_3 U_1 + 2v_5 J_1) + m_2 (p_{10} + 2v_3 J_1 + 2v_5 U_1) \\
I'_1 &= m_1 (p'_9 - 2v_3 U'_1 - 2v_5 J'_1) - m_2 (p'_{10} + 2v_3 J'_1 - 2v_5 U'_1) \\
J_1 &= m_1 p_7 + m_2 p_8 \\
J'_1 &= m_1 p'_7 - m_2 p'_8 \\
v_1 &= m_1 (p_{10} + 2v_3 J_1 + 2v_5 U_1) - m_2 (p_9 - 2v_3 U_1 + 2v_5 J_1) \\
v'_1 &= m_1 (p'_{10} + 2v_3 J'_1 - 2v_5 U'_1) + m_2 (p'_9 - 2v_3 U'_1 - 2v_5 J'_1)
\end{aligned}$$

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

$$U_1 = m_1 p_8 - m_2 p_7$$

$$U'_1 = m_1 p'_8 + m_2 p'_7$$

$$D_2 = m_1 (q_9 - 2v_3 G_2 + 2v_5 T_2) + m_2 (q_{10} + 2v_3 T_2 + 2v_5 G_2)$$

$$D'_2 = m_1 (q'_9 - 2v_3 G'_2 - 2v_5 T'_2) - m_2 (q'_{10} + 2v_3 T'_2 - 2v_5 G'_2)$$

$$T_2 = m_1 q_5 + m_2 q_6$$

$$T'_2 = m_1 q'_5 - m_2 q'_6$$

$$F_2 = m_1 (q_{10} + 2v_3 T_2 + 2v_5 G_2) - m_2 (q_9 - 2v_3 G_2 + 2v_5 T_2)$$

$$F'_2 = m_1 (q'_{10} + 2v_3 T'_2 - 2v_5 G'_2) + m_2 (q'_9 - 2v_3 G'_2 - 2v_5 T'_2)$$

$$G_2 = m_1 q_6 - m_2 q_5$$

$$G'_2 = m_1 q'_6 + m_2 q'_5$$

$$I_2 = m_1 (q_{11} - 2v_3 U_2 + 2v_5 J_2) + m_2 (q_{12} + 2v_3 J_2 + 2v_5 U_2)$$

$$I'_2 = m_1 (q'_{11} - 2v_3 U'_2 - 2v_5 J'_2) - m_2 (q'_{12} + 2v_3 J'_2 + 2v_5 U'_2)$$

$$J_2 = m_1 q_7 + m_2 q_8$$

$$J'_2 = m_1 q'_7 - m_2 q'_8$$

$$V_2 = m_1 (q_{12} + 2v_3 J_2 + 2v_5 U_2) - m_2 (q_{11} - 2v_3 U_2 + 2v_5 J_2)$$

$$V'_2 = m_1 (q'_{12} + 2v_3 J'_2 - 2v_5 U'_2) + m_2 (q'_{11} - 2v_3 U'_2 - 2v_5 J'_2)$$

$$U_2 = m_1 q_8 - m_2 q_7$$

$$U'_2 = m_1 q'_8 + m_2 q'_7$$

$$D_3 = m_1 (r_9 - 2v_3 G_3 + 2v_5 T_3) + m_2 (r_{10} + 2v_3 T_3 + 2v_5 G_3)$$

$$D'_3 = m_1 (r'_9 - 2v_3 G'_3 - 2v_5 T'_3) - m_2 (r'_{10} + 2v_3 T'_3 - 2v_5 G'_3)$$

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

$$\begin{aligned}
T_3 &= m_1 r_5 + m_2 r_6 \\
T'_3 &= m_1 r'_5 - m_2 r'_6 \\
F_3 &= m_1 (r_{10} + 2v_3 T_3 + 2v_5 G_3) - m_2 (r_9 - 2v_3 G_3 + 2v_5 T_3) \\
F'_3 &= m_1 (r'_{10} + 2v_3 T'_3 - 2v_5 G'_3) + m_2 (r'_9 - 2v_3 G'_3 - 2v_5 T'_3) \\
G_3 &= m_2 r_6 - m_2 r_5 \\
G'_3 &= m_1 r'_6 + m_2 r'_5 \\
I_3 &= m_1 (r_{11} - 2v_3 U_3 + 2v_5 J_3) + m_2 (r_{12} + 2v_3 J_3 + 2v_5 U_3) \\
I'_3 &= m_1 (r'_{11} - 2v_3 U'_3 - 2v_5 J'_3) - m_2 (r'_{12} + 2v_3 J'_3 + 2v_5 U'_3) \\
J_3 &= m_1 r_7 + m_2 r_8 \\
J'_3 &= m_1 r'_7 - m_2 r'_8 \\
V_3 &= m_1 (r_{12} + 2v_3 J_3 + 2v_5 U_3) - m_2 (r_{11} - 2v_3 U_3 + 2v_5 J_3) \\
V'_3 &= m_1 (r'_{12} + 2v_3 J'_3 - 2v_5 U'_3) + m_2 (r'_{11} - 2v_3 U'_3 - 2v_5 J'_3) \\
U_3 &= m_1 r_8 - m_2 r_7 \\
U'_3 &= m_1 r'_8 + m_2 r'_7
\end{aligned}$$

ตารางที่ 2.4

แสดงค่าต่าง ๆ ของสนามแม่เหล็กไฟฟ้า เมื่อเส้นแรงแม่เหล็กโลกทำมุม 90° กับพื้นโลก

$$\beta = \frac{1}{a}$$

$$[x(+)] = A_1 \cos(k_x x) + A_2 \sin(k_x x) \quad [x(-)] = A_1 \sin(k_x x) - A_2 \cos(k_x x)$$

$$[y(+)] = B_1 \cos(k_y y) + B_2 \sin(k_y y) \quad [y(-)] = B_1 \sin(k_y y) - B_2 \cos(k_y y)$$

$$\exp(+)=\exp(+k_z \beta z) \quad \exp(-)=\exp(-k_z \beta z)$$

$$\Delta = -k_x^2 - k_y^2 + k_z^2 \beta^2$$

$$-k_x^2 - k_y^2 + k_z^2 = 0$$

$$K_1 = \frac{1}{\Delta} \sigma_2 k_x k_z \beta \quad K'_1 = -K_1$$

$$L_1 = -\frac{1}{\Delta} (\sigma_1 - \sigma_0) k_y k_z \beta \quad L'_1 = -L_1$$

$$K_2 = \frac{1}{\Delta} (\sigma_1 - \sigma_0) k_x k_z \beta \quad K'_2 = -K_2$$

$$L_2 = \frac{1}{\Delta} \sigma_2 k_y k_z \beta \quad L'_2 = -L_2$$

$$K_3 = \frac{1}{\Delta} \sigma_2 k_z^2 \quad K'_3 = K_3$$

$$P_1 = \frac{\epsilon_0 k_x \Delta}{2k_z a \sigma_1} + \mu_0 \frac{k_x k_z^2}{2k_z a \Delta} \left\{ \frac{\sigma_2}{\sigma_1} - (\sigma_1 - \sigma_0) \right\}$$

$$P'_1 = -P_1$$

$$P_2 = \frac{\epsilon_0 k_y \Delta}{2k_z a \sigma_1} + \mu_0 \frac{k_y k_z^2}{2k_z a \Delta} \left\{ \frac{\sigma_2}{\sigma_1} - (\sigma_1 - \sigma_0) \right\}$$

$$P'_2 = -P_2$$

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

$$\begin{array}{ll}
 P_3 & = \frac{\epsilon_0 k_z}{2k_z a \sigma_1} + \mu_0 \frac{k_z \beta k_z^2}{2k_z a \Delta} \left\{ \frac{\sigma_2^2}{\sigma_1} - (\sigma_1 - \sigma_0) \right\} & P'_3 & = & P_3 \\
 D_1 & = \frac{1}{\Delta} \{ -\sigma_2 P_1 + 2k_z \beta T_1 \} & D'_1 & = & -D_1 \\
 T_1 & = \frac{1}{\Delta} \{ \sigma_2 k_z \beta P_1 \} & T'_1 & = & T_1 \\
 F_1 & = \frac{1}{\Delta} \{ \sigma_1 P_1 + 2k_z \beta G_1 \} & F'_1 & = & -F_1 \\
 G_1 & = \frac{1}{\Delta} \{ \sigma_2 k_z \beta P_3 - \sigma_1 k_z \beta P_2 \} & G'_1 & = & G_1 \\
 D_2 & = \frac{1}{\Delta} \{ -\sigma_1 P_1 + 2k_z \beta T_2 \} & D'_2 & = & -D_2 \\
 T_2 & = \frac{1}{\Delta} \{ -\sigma_0 k_x P_3 + \sigma_1 k_z \beta P_1 \} & T'_2 & = & T_2 \\
 F_2 & = \frac{1}{\Delta} \{ -\sigma_2 P_2 + 2k_z \beta G_2 \} & F'_2 & = & -F_2 \\
 G_2 & = \frac{1}{\Delta} \{ \sigma_2 k_z \beta P_2 \} & G'_2 & = & G_2 \\
 D_3 & = \frac{1}{\Delta} \{ 2k_z \beta T_3 \} & D'_3 & = & D_3 \\
 T_3 & = \frac{1}{\Delta} \{ k_x P_1 + k_y P_2 \} & T'_3 & = & -T_3
 \end{array}$$